

บทความวิจัย

ศึกษาพิกษนิพนธ์ของต่วนฆูรหาญีอับดุลเราะซีด อัลบันญะรีย์ ในกิตาบเปอรูญันนัสมะฮ์ฮัย

ต่อเหลือบ โอรัมหลง*, อับดุลเลาะ การีน**

*นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาอิสลามศึกษา (อูซูลุดดีน) วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (PSU)
Mobile : [+66] 0872949131. E-mail : Toleb_Arabic@Hotmail.com

**อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาอิสลามศึกษา (อัลกุรอาน และอัลหะดีษ) วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (PSU) Mobile : [+66] 0816784437, Fax : [+66] 076348726. E-mail : Abdullah.d@psu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาหัวข้อนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระเบียบนิพนธ์และแนวทางนิพนธ์ของต่วน ฆูรหาญีอับดุลเราะซีด อัลบันญะรีย์ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบบันทึก และแบบสังเกตการณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการวิพากษ์วิจารณ์ การอนุมานและการอุปมาน ผลของการศึกษาพบว่า ระเบียบนิพนธ์ของกิตาบเปอรูญันนัสมะฮ์ฮัย โดยใช้ระเบียบอัลกุรอาน และอัลหะดีษ ซึ่งมีส่วนประกอบสำคัญ คือ คำนำ เนื้อหาด้านฟิกฮ อูซูลุดดีน และดุอาอ์ สารบัญ และบทส่งท้าย ส่วนแนวทางนิพนธ์มีส่วนประกอบสำคัญ คือ แนวทางการเรียบเรียง โดยใช้แนวทางอูซูลุลฟิกฮและฟิกฮ แนวทางการนำเสนอ โดยใช้ภาษามลายูเป็นภาษาหลักและภาษาอาหรับเป็นภาษารอง เทคนิคการนำเสนอ โดยยึดหลักบริบทของสังคมหรือจิตวิทยาทางสังคม

คำสำคัญ: พิกษนิพนธ์ ต่วนฆูร อัลบันญะรีย์

Research

The Analytical Fiqh Project for Tuan Guru Haji Abd al-Rasheed al-Banyariy¹

Toleb O-ramlong, Abdulllah Karina***

**PhD students, Faculty of Islamic Studies (Usuluddin) College of Islamic Studies, Prince of Songkla University (PSU) Mobile : [+66] 0872949131. E-mail : Toleb_Arabic@Hotmail.com*

***Adviser, Faculty of Islamic Studies (al-Quran wa al-Sunnah), College of Islamic Studies, Prince of Songkla University (PSU) Mobile : [+66] 0816784437, Fax : [+66] 076348726. E-mail : Abdullah.d@psu.ac.th*

Abstract

This study was a descriptive study with the objective to study the rules and guidelines for thesis writing by Tuan Guru Haji Abd al-Rasheed al-Banyariy. Data were collected by a record and observational. Data were analyzed using the criticized, inductive and deductive. The study found that regulation project for Kitab Perukunan Sembahyang is the regulations of al-Quran and al-Hadith by the key ingredient that Preface, Content of fiqh, Usuluddin, and Du'aa, Content, and Postscript. The project guidelines have key ingredients that The remix by the guidelines of Usul al-Fiqh and Fiqh. Guidelines for presentations by Malayu language is the the main language and Arabic language is the second language. Technical presentations by based on the context of the social, psychological or social.

Keywords: Fiqh project, Tuan Guru, al-Banyariy

บทนำ

การศึกษาผลงานนิพนธ์ของอูละมาอ์มีความสำคัญเพื่อจะได้ทราบระเบียบนิพนธ์และแนวทางนิพนธ์ดังการปฏิบัติการศึกษาของอัลญะบะรียฺ อิบญะซีร์ ซึ่งผลงานของท่านทั้งสองได้มีการศึกษาวิเคราะห์โดยนักวิชาการมากมายจะเป็นในรูปศึกษาวิเคราะห์หรือแบบกำหนดหัวข้อก็ตาม เช่นเดียวกันต่วนซูรหฺญาญอับดุลเราะซีด อัลบันญะรียฺ มีภูมิลาเนาอยู่ที่ อมุนตัย กะลีมันตันเสอลาตัน ประเทศอินโดนีเซีย ท่านเป็นบุคคลที่มีบทบาททางสังคมเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษา และเผยแผ่อิสลาม

การศึกษาของต่วนซูรหฺญาญตั้งแต่เยาว์วัยจนสำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยและกลายมาเป็นนักเผยแผ่อิสลามที่สังคมให้การยอมรับ วาระสุดท้ายของชีวิตท่านได้ฝากฝังให้บรรดาสาธุศิษย์มีความมุ่งมั่นในการเผยแผ่อิสลาม จากวันที่ท่านเสียชีวิตจนถึงวันนี้แม้เวลาจะล่วงเลยมานาน แต่ชาวอมุนตัย กะลีมันตันเสอลาตัน ประเทศอินโดนีเซีย และมุสลิมในอาเซียน ยังได้รับประโยชน์จากผลงานของท่าน

kitab peorugun คือผลงานของท่านที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในสังคมมุสลิมอาเซียน ยืนยันจากการตีพิมพ์ในประเทศต่างๆ เช่น อินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย และไทย เนื่องจากมีระเบียบนิพนธ์และแนวทางนิพนธ์ที่เป็นเอกลักษณ์ ดังนั้นการศึกษา พิกษนิพนธ์ของต่วนซูรหฺญาญในkitab peorugun เป็นสิ่งจำเป็นที่ควรแก่การศึกษาเพื่อนำมาเป็นแบบอย่าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระเบียบนิพนธ์ของต่วนซูรหฺญาญอับดุลเราะซีด อัลบันญะรียฺ

เพื่อศึกษาแนวทางนิพนธ์ของต่วนซูรหฺญาญอับดุลเราะซีด อัลบันญะรียฺ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาโดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

ศึกษาพิกษนิพนธ์ของต่วนซูรหฺญาญอับดุลเราะซีด อัลบันญะรียฺ โดยการรวบรวมพิกษนิพนธ์ของท่านจาก

สำนักพิมพ์ต่างๆ ในประเทศไทยและต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ หลังจากนั้นนำพิกษนิพนธ์ทั้งหมดที่ได้มาคัดแยกโดยวิธีการสังเกต และเปรียบเทียบ เลือกพิกษนิพนธ์ที่เป็นฉบับแรกในการตีพิมพ์นำมาศึกษา

วิธีการเก็บข้อมูลโดยการศึกษาระเบียบนิพนธ์และแนวทางนิพนธ์ในkitab peorugun นัคดแยกระเบียบนิพนธ์และแนวทางนิพนธ์ออกเป็นหมวดหมู่ บันทึกข้อมูลที่ได้นำลงในแบบบันทึก หลังจากนั้นนำข้อมูลเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยการวิพากษ์วิจารณ์ข้อมูล และใช้หลักการวิเคราะห์เชิงสำรวจทางสังคมวิทยา

ผล

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่ามิดังนี้

1. **ระเบียบนิพนธ์** ในkitab peorugun มีสาระสำคัญประกอบด้วยชื่อ kitab คำนำ เนื้อหา และบทส่งท้าย

1.1 ชื่อkitab

ต่วนซูรหฺญาญได้ตั้งชื่อkitab ว่า “kitab peorugun simbasoying” เป็นภาษามลายู อักษรยาวี บันญัร มีความหมายว่า รากฐานของการละหมาด ชื่อkitab ที่ระบุในปกrontekแตกต่างจากชื่อkitab ที่ระบุในปกนอก คือ “อินิ kitab peorugun beosir” และได้ขยายความว่า “kitab นี้เป็นของต่วนซูรหฺญาญอับดุลเราะซีด อัลบันญะรียฺ ซึ่งนำเอาเนื้อหาบางส่วนที่เขียนโดยชัยคุหมัมมัด อิรชาด อัลบันญะรียฺ” มาไว้ในkitabเล่มนี้ด้วย และได้เพิ่มเติมเนื้อหาบางส่วนเข้าไปในkitab คือซิฟัตควอปลุสสุญญะฮฺมุอะฮฺ ญุญะฮฺอันนิกาหฺ รอดิบหัดดาด ตักกีนมายิต บาบหิฎ คุอาร์ทต่างๆ บาบหัจญ์ ฟาติหะฮฺพร้อมด้วยความหมาย กุนุต ตะหียะฮฺพร้อมด้วยความหมาย และคุอาอ์อูกาชะฮฺ

เนื้อหาบางส่วนที่เขียนโดยชัยคุหมัมมัด อิรชาด อัลบันญะรียฺ ต่วนซูรหฺญาญไม่ได้ระบุอย่างชัดเจนว่ามีเนื้อหาอะไรบ้าง และเนื้อหาดังกล่าวอยู่ในkitabอะไร เล่มใด การระบุชื่อเจ้าของข้อมูลลงในkitab peorugun แสดงให้เห็นว่าต่วนซูรหฺญาญเป็นผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตน ให้เกียรติต่อผู้รู้เป็นผู้มีคุณธรรมในการคัดลอกข้อมูลอีกด้วย

1.2 คำนำ

ส่วนซูเราะฮ์ได้เริ่มต้นกิตาบเปอรูกันด้วยคำนำประกอบด้วยบัสมะละฮฺ อัลฮัมดะละฮฺ เศาะลาละฮฺ

บัสมะละฮฺ คือ “บิสมิลลาฮฺ อัลเราะมาน อัลเราะหีม” การเริ่มต้นด้วยบัสมะละฮฺ ยึดตามอัลกุรอานและอัลหะดีษ เช่น ดังหะดีษที่ว่า ทุกการงานที่มีเกียรติในศาสนาไม่ได้เริ่มต้นด้วยบิสมิลลาฮฺ อัลเราะมาน อัลเราะหีม กิจการนั้นเปรียบเสมือนสัตว์ที่อวัยวะได้ขาดหายไป หมายความว่าความสิริมงคลได้ลดน้อยลงไป (Zain al-Din, 1988 : 211)

อัลฮัมดะละฮฺ คือ อัลฮัมดุลิลละฮฺ ซึ่งได้กล่าวอัลฮัมดะละฮฺหลังจากบัสมะละฮฺ โดยกล่าวว่า “อัลฮัมดุลิลละฮฺ วัหะดะฮฺ” การเริ่มต้นด้วยอัลฮัมดะละฮฺ ปฏิบัติตามอัลหะดีษ ดังเช่น อิบน์มาญะฮฺ หะดีษที่ 1894 (Ibn Majah, n.d. : 610) และอัลมุญญิอัลกะบีร์ (Abu Qasim al-Tabaraniy, n.d. : 72) หะดีษที่ 141

เศาะลาละฮฺ หมายถึงการสรรเสริญสดุดีต่อท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ซึ่งได้กล่าวเศาะลาละฮฺ หลังจากบัสมะละฮฺ และอัลฮัมดุลิลละฮฺ โดยกล่าวว่า “วัสเศาะลาตุ วัสสะลามุ อะลา มัน ลา นะบียะฮฺ บะอะดะฮฺ” ความว่า ขอคำสดุดีและความสันติจากพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ จงมีแด่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ นบีมุฮัมมัด ﷺ การกล่าวเศาะลาละฮฺ ยึดตามอัลกุรอาน เช่น ซูเราะฮ์อัลอะหฺซาบ อายะฮ์ที่ 56 และปฏิบัติตามอัลหะดีษ ดังเช่น เศาะหิหฺมุสลิม หะดีษที่ 384 (Muslim bin al-hijaj, n.d. : 288)

การขึ้นต้นคำนำด้วยบัสมะละฮฺ อัลฮัมดะละฮฺ เศาะลาละฮฺ ทำให้ทราบว่าส่วนซูเราะฮ์ได้ยึดตาม 4 หลักการ

หลักการที่ 1 หลักการของคัมภีร์อัลกุรอาน เช่น ซูเราะฮ์อัลฟาติหะฮฺ ซึ่งเป็นซูเราะฮ์ที่หนึ่งได้ขึ้นต้นด้วยบัสมะละฮฺ และอัลฮัมดะละฮฺ

หลักการที่ 2 หลักการเขียนตำราอัลหะดีษ เช่น หนังสือเศาะหิหฺอัลบุคอรียฺ หนังสือเศาะหิหฺมุสลิม ได้ขึ้นต้นด้วยบัสมะละฮฺ อัลฮัมดะละฮฺ และเศาะลาละฮฺ

หลักการที่ 3 หลักวัฒนธรรมการเขียนหนังสือของบรรดาอูลมะฮฺ เช่น หนังสืออัลอุมมฺของอิมาม อัชชาฟีอียฺ (al-Shafi'i, 1990 : 16) หนังสืออัลมุฮัซซับของอัชชีรอซียฺ (al-Shirazi, n.d. : 13) หนังสืออัลมัจญมูอฺของอัลนะวะวี (al-Nawawiy, n.d. : 2)

หนังสือเปอนาวาร์บาฮีฮฺอาตีของชัยค้อบอัลกอติร อัลมันดิลียฺ (‘Abd al-Qadir al-Mandiliy, 1959 : 2)

หลักการที่ 4 หลักการตรึง คือ กล่าวบัสมะละฮฺ อัลฮัมดะละฮฺ เศาะลาละฮฺ ตามลำดับเหมือนกับคัมภีร์อัลกุรอาน หนังสืออัลหะดีษ และหนังสือของบรรดาอูลมะฮฺในโลกมาลาย

1.3 เนื้อหา

ส่วนซูเราะฮ์ได้อธิบายเนื้อหา กิตาบเปอรูกัน ประกอบด้วย 3 หัวข้อหลัก คือ อุลูลุดดีน ฟิกฮฺ และดุอาอ์ เนื้อหาอุลูลุดดีนกล่าวถึงรากฐานและคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ เนื้อหาฟิกฮฺกล่าวถึงรากฐานอิสลามแต่มุ่งเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวกับการละหมาด เนื้อหาดุอาอ์กล่าวถึงดุอาอ์ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติอิบาดะฮฺ และดุอาอ์ในชีวิตประจำวัน

การกล่าวถึง 3 หัวข้อหลักทำให้ทราบว่า การนิพนธ์ของส่วนซูเราะฮ์ได้ยึดตามเนื้อหาของอัลกุรอาน อัลหะดีษ และหนังสือของบรรดาอูลมะฮฺ เพราะเนื้อหาของทั้งหมดได้กล่าวถึง 3 หัวข้อหลัก ดังนี้

เนื้อหาในอัลกุรอานที่กล่าวถึงรากฐานอิสลาม เช่น ซูเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮฺ อายะฮ์ 21 ที่กล่าวถึงรากฐานอิสลาม เช่น ซูเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮฺ อายะฮ์ 110 163 และที่กล่าวถึงดุอาอ์ เช่น ซูเราะฮ์ฮุญฟะฮ์ อายะฮ์ 60

เนื้อหาในอัลหะดีษที่กล่าวถึงรากฐานอิสลาม เช่น เศาะหิหฺมุสลิม หะดีษที่ 8 และ 9 ที่กล่าวถึงรากฐานอิสลาม เช่น เศาะหิหฺอัลบุคอรียฺ หะดีษที่ 8 และที่กล่าวถึงดุอาอ์ เช่น อัลติรมิซียฺ หะดีษที่ 2965

เช่นเดียวกันที่ปรากฏจากผลงานวิชาการของบรรดาอูลมะฮฺ เช่น หนังสือเศาะหิหฺอัลบุคอรียฺ เศาะหิหฺมุสลิม หนังสือฟุรูกอัลมะสาลิฮฺ และสุลลัมอัลมุบตะดียฺของชัยคุดาวูด อัลฟะฏอนียฺ

1.4 บทส่งท้าย

ส่วนซูเราะฮ์ได้กล่าวปิดท้ายกิตาบเปอรูกันด้วยคำว่า “ตัมมัด” หมายถึงจบสมบูรณ์ เอาไว้สองที่ คือ หน้า 99 และหน้า 97

การกล่าวปิดท้ายกิตาบเปอรูกัน ด้วยคำว่า “ตัมมัด” แสดงถึงเอกลักษณ์แนวทางนำเสนอการจบกิตาบของท่านเพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดเจนและเข้าใจตรงกันว่าเนื้อหาทั้งหมดที่อยู่ในกิตาบเพียงพอต่อการ

ปฏิบัติขั้นพื้นฐานต่อสังคมในสมัยนั้น และการจบด้วยลักษณะดังกล่าวยังได้สอดคล้องกับหนังสือของอุละมาอ์อีกด้วย เช่น หนังสือมัตนุ อะบี ชุญญาอ (Abu Shuja', n.d. : 48) หน้าที่ 48 ก็ได้กล่าวคำว่า “ตำมาอัลกิตาบ”

2. แนวทางนิพนธ์ในกิตาบเปอรูญันมี
สาระสำคัญประกอบด้วย แนวทางการเรียบเรียง แนวทางการนำเสนอ และเทคนิคการนำเสนอ

2.1 แนวทางการเรียบเรียง

เรียบเรียงเนื้อหาแบบผสมผสาน คือเรียบเรียงเนื้อหาแบบผสมผสานเข้าด้วยกัน เช่น เรื่องที่หนึ่งกล่าวถึงฟิรฎุชะฮาดะฮฺ อยู่ในหมวดดุศุลุดดีน เรื่องที่สองกล่าวถึงรูกุนอิสลาม อยู่ในหมวดฟิคุฮฺ และเรื่องที่สิบสองกล่าวถึงคิฟัตดูอูปุลุส อยู่ในหมวดดุศุลุดดีน

การเรียบเรียงเนื้อหาแบบผสมผสานในกิตาบเปอรูญัน กล่าวได้ว่า เป็นการเรียบเรียงเพื่อให้ผู้อ่านมีความต่อเนื่องในการศึกษาเนื้อหานี้ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน และดึงดูดผู้อ่านให้มีความต้องการที่จะศึกษาเนื้อหาในหัวข้อต่อไป เช่น เมื่อกล่าวถึงรูกุนอิมานก็กล่าวถึงรูกุนอิสลามเพราะสองประการนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญของความเป็นมุสลิม การแยกสองประการนี้ออกจากกันทำให้ผู้อ่านไม่มีความต่อเนื่องในการศึกษาเนื้อที่เกี่ยวข้องกัน

2.2 แนวทางการนำเสนอ

2.2.1 นำเสนอเนื้อหาโดยการขึ้นต้นด้วยบัสมะละฮฺ อัลฮัมดะละฮฺ และเศาะลาละฮฺ เป็นการนำเสนอที่ปฏิบัติตามอัลกุรอาน อัลหะดีษ และวัฒนธรรมการเขียนหนังสือของอุละมาอ์

การนำเสนอเนื้อหาโดยขึ้นต้นด้วยบัสมะละฮฺ อัลฮัมดะละฮฺ และเศาะลาละฮฺ ทำให้ผู้อ่านมีการรำลึกถึงอัลลอฮฺ ﷻ และนบีมุหัมมัด ﷺ เป็นลำดับแรกซึ่งนำไปสู่การศึกษาที่บริสุทธิ์ใจเพื่อพระองค์

2.2.2 นำเสนอเนื้อหาโดยการเขียนจากขวาไปซ้าย เป็นการนำเสนอที่ปฏิบัติตามหลักการบันทึกอัลกุรอาน อัลหะดีษ และวัฒนธรรมการเขียนหนังสือของอุละมาอ์ เช่น กิตาบอัลอุมมฺของอิมามอัชชาฟีอีย

ศาสนาอิสลามส่งเสริมให้ปฏิบัติสิ่งที่มีเกียรติโดยเริ่มจากขวาไปซ้าย เช่น การอาบน้ำละหมาด การเข้ามัสยิด การรับประทานอาหาร ดังนั้นการเขียนหนังสือจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญจำเป็นที่จะต้องเขียนด้วยมือขวา และ

การเขียนจากขวาไปซ้ายสะดวกกว่าการเขียนจากซ้ายไปขวาเพราะมือขวายู่ด้านที่ถนัดกว่ามือซ้าย

2.2.3 นำเสนอเนื้อหาเป็นภาษามลายู กิตาบเปอรูญัน มีเนื้อหาเป็นภาษามลายูอักษรยาวี

การนำเสนอเนื้อหาเป็นภาษามลายูอักษรยาวีกล่าวได้ว่า ท่านคำนึงถึงบริบทของสังคมเป็นลำดับต้นๆ เพราะสังคมใช้ภาษามลายูอักษรยาวีเป็นภาษาในการเขียนอ่าน ท่านจึงนำเสนอเนื้อหาเป็นภาษามลายูอักษรยาวีเพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาค้นคว้าของสังคม

2.2.4 นำเสนอเนื้อหาในรูปตาราง ซึ่งรูปแบบตารางมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่นำเสนอ เช่น หน้าที่ 12, 26, 27, 31 และ 79 เป็นต้น

เนื้อหาที่นำเสนอในรูปแบบตารางเป็นเนื้อหาที่จำเป็นต้องใช้ความจำ เช่น ดูอาอ์ และคำเนียะฮฺ ดังนั้นต่วนซูรหานั้นนำเสนอเนื้อหาด้วยวิธีดังกล่าวเพื่อง่ายต่อการสังเกตและท่องจำ

2.2.5 นำเสนอเนื้อหาในแบบรูปภาพ เพื่อง่ายในการเรียนรู้และจดจำ เช่น วิธีการอาบน้ำละหมาด และวิธีการละหมาด หน้าที่ 82, 85, 88, 89 เป็นต้น

การนำเสนอเนื้อหาแบบรูปภาพ กล่าวได้ว่า ต่วนซูรเป็นผู้ที่มองเห็นถึงบริบทของสังคมได้อย่างลึกซึ้ง เพราะในสังคมประกอบด้วยผู้อ่านหนังสือไม่ได้ อย่างไรก็ตามผู้ที่อ่านหนังสือไม่ได้ก็ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของอัลลอฮฺ ﷻ ดังนั้นการเรียนรู้จากรูปภาพจึงเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้เข้าใจได้

2.3 เทคนิคการนำเสนอ

2.3.1 เนื้อหาหน้าปกนอกและปกใน นำเสนอเนื้อหาหน้าปกนอกและปกในโดยวางเนื้อหาอยู่ตรงกลางหน้ากระดาษ และมีรูปกะอเบะฮฺ

เทคนิคดังกล่าวทำให้ดูเด่นแตกต่างกับเนื้อหาหลักของกิตาบ และรูปกะอเบะฮฺสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่าศาสนาอิสลามมีความผูกพันกับกะอเบะฮฺตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน เนื่องจากศาสนาอิสลามเริ่มต้นที่นครมักกะฮฺ

2.3.2 ชิดเส้นใต้เนื้อหาที่สำคัญ นำเสนอเนื้อหาในกิตาบโดยชิดเส้นใต้เนื้อหาที่สำคัญ หรือเน้นคำ เช่น หน้าที่ 21, 23, 24, 32, 33 เป็นต้น

เทคนิคดังกล่าวใช้กันอย่างแพร่หลายในสังคมการศึกษา เช่น นักศึกษาชิดเส้นใต้คำที่สำคัญในการออก

ข้อสอบ หรือคำที่ท่องจำ เป็นต้น กล่าวได้ว่า ต่วนซูรหฺาญีได้นำเทคนิคดังกล่าวจากประสบการณ์การเรียนรู้ ณ มหาวิทยาลัย มานำเสนอในkitabเพื่อให้ผู้อ่านจดจำได้ดี

2.3.3 ทับศัพท์ภาษาอาหรับ นำเสนอเนื้อหาในkitabโดยทับศัพท์ภาษาอาหรับ เช่นคำว่า “ชะฮาดะฮฺ” หมายถึงคำปฏิญาณ “ญุมอะฮฺ” หมายถึงวันศุกร์ ทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นคำภาษาอาหรับแต่นำมาใช้ในภาษามลายู

เทคนิคดังกล่าวสร้างความคุ้นเคยกับผู้อ่านให้จดจำคำศัพท์ภาษาอาหรับที่มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติศาสนกิจในชีวิตประจำวัน เมื่อผู้อ่านมีความคุ้นเคยต่อคำศัพท์ภาษาอาหรับก็สามารถศึกษาวิชาความรู้ศาสนาเพิ่มเติมจากหนังสือภาษาอาหรับได้

2.3.4 มีอัลหะเราะกะฮฺ (สระ) นำเสนอเนื้อหาในkitabโดยการใส่อัลหะเราะกะฮฺในคำหรือประโยคที่เป็นภาษาอาหรับ เช่นคำกล่าว “อุซูลลี” ในการละหมาด เทคนิคดังกล่าวทำให้เกิดความสะดวกต่อผู้อ่านที่ไม่มีความรู้ในหลักไวยากรณ์ภาษาอาหรับสามารถอ่านได้ถูกต้อง ซึ่งคนส่วนมากของสังคมมลายูไม่สามารถอ่านภาษาอาหรับที่ไม่มีสระได้

2.3.5 ไม่มีการย่อหน้ากระดาษ นำเสนอเนื้อหาkitabโดยไม่มีการย่อหน้ากระดาษจนกว่าจะขึ้นเรื่องใหม่ถึงแม้ว่าเรื่องนั้นๆ จะมีความยาวหลายหน้าก็ตาม แต่สามารถแยกแยะเนื้อหาโดยการสังเกตคำ หรือประโยค เช่นคำว่า “อะดาปุน” จะบ่งบอกว่ากำลังเข้าสู่หัวข้อใหม่ เช่นตัวอย่างหน้าที่ 5 ซึ่งมีคำว่า “อะดาปุน” อยู่ที่บรรทัดที่ 1, 7, 19 เป็นต้น เทคนิคดังกล่าวต้องอาศัยความชำนาญในด้านภาษาและการสังเกต

2.3.6 แปลความหมายภาษาอาหรับเป็นภาษามลายูอักษรยาวี นำเสนอเนื้อหาที่เป็นภาษาอาหรับจะแปลด้วยภาษามลายูอักษรยาวีไว้ข้างล่าง โดยใช้การแปลสองรูปแบบ รูปแบบที่หนึ่ง แปลเป็นภาษามลายูอักษรยาวีตัวเล็กเอียงไว้ข้างล่างภาษาอาหรับรูปแบบที่สอง แปลเป็นภาษามลายูอักษรยาวีอยู่ในบรรทัดเดียวกัน โดยมีคำว่า “ฮ์รียอ” แปลว่า “หมายความว่า” อยู่หลังประโยคภาษาอาหรับ

เทคนิคการแปลมีความแตกต่าง รูปแบบที่หนึ่งกล่าวได้ว่า เมื่อแปลความหมายภาษาอาหรับเป็นภาษา

มลายูจะมีอักษรมลายูมากกว่าอักษรอาหรับ ดังนั้นการแปลดังกล่าวทำให้เนื้อหาและความหมายอยู่ในบรรทัดเดียวกัน ส่วนการแปลรูปแบบที่สอง ความหมายภาษามลายูอยู่หลังประโยคภาษาอาหรับ เพราะเป็นคำสั้นๆ จึงไม่จำเป็นต้องทำตัวเอียง การแปลทั้งสองแบบเป็นการแปลตัวต่อตัว เรียกว่า “ตฺรญูมะฮฺ ห์รียะฮฺ”

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าประการต่างๆ ที่ควรอภิปรายมีดังนี้ kitabเปอรูญันเป็นผลงานวิชาการของต่วนซูรหฺาญีอับดุลเราะซีด อัลบันญะรียฺ เป็นkitabที่มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคม เมื่อทำการศึกษาพบว่า kitabประกอบด้วยสองส่วน คือ ระเบียบนิพนธ์ และแนวทางนิพนธ์

ระเบียบนิพนธ์ มีส่วนประกอบสรุปได้ดังนี้ ชื่อ kitab คำนำ เนื้อหา สารบัญ และกล่าวปิดท้าย โดยสอดคล้องกับวัฒนธรรมการเขียนkitabของอุละมาอ์ เช่น kitabเปอนาวาร์บาชีฮาดิ (‘Abd al-Qadir al-Mandiliy, n.d.) และkitabสะบิลอัลมุฮ์ตะดีย (Muhammad Arsyad bin Abdullah al-Banjariy, n.d.) ระเบียบนิพนธ์ในลักษณะดังกล่าวมีจุดเด่นคือทำให้สะดวกในการค้นคว้าข้อมูล เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายเพราะได้ระบุเนื้อหาเป็นเรื่องๆ เป็นระเบียบ เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสังคมมุสลิมในโลกมลายูที่กำลังให้ความสนใจกับการแสวงหาวิชาความรู้โดยเริ่มต้นจากหนังสือที่เข้าใจง่ายจึงทำให้หนังสือเล่มนี้ได้รับการยอมรับจากสังคมจึงกล่าวได้ว่าระเบียบนิพนธ์เช่นนี้เป็นรูปแบบหนึ่งที่สามารถถ่ายทอดเนื้อหาของหนังสือสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางนิพนธ์ มีส่วนประกอบดังนี้ แนวทางการเรียบเรียง แนวทางการนำเสนอ และเทคนิคการนำเสนอ สรุปได้ดังนี้

แนวทางการเรียบเรียง ได้แก่ เรียบเรียงเนื้อหาแบบผสมผสานระหว่างพิกษัมษัฮ์อ์ซอฟีอียฺ สอดคล้องกับหนังสืออัลอุมม (al-Shafi’iy, 1990) อุซูลุดดินตามแนวอัชฮาอ์เราะฮฺ สอดคล้องกับหนังสือกิฟายะฮฺ อัลมุฮ์ตะดีย (Muhammad Bin Isma’il al-Fataniy, 1351) และดูอาอ์มะฮฺซุรอตและไมไซมะฮฺซุรอต

สอดคล้องกับอิหม่ามอัลฮะดีษ (Abu Hamid Muhammad Bin Muhammad al-Ghazaliy, n.d.) ส่วนแนวทางการนำเสนอ ได้แก่ นำเสนอเนื้อหาโดยการขึ้นต้นด้วยบัสมะละฮฺ อัลฮัมดะละฮฺ และเศาะลาละฮฺ ซึ่งสอดคล้องกับอัลกุรอาน อัลหะดีษ และการปฏิบัติของอุละมาอ์ ส่วนการนำเสนอในรูปตารางและรูปภาพผู้วิจัยไม่พบว่ามีการนำมาเสนอในแบบดังกล่าว ส่วนการนำเสนอเนื้อหาจากขวาไปซ้ายด้วยภาษามลายู ซึ่งสอดคล้องกับ กิตาบของอุละมาอ์ในโลกมลายู

เทคนิคการนำเสนอ ได้แก่ ปกนอกและปกในมีเนื้อหาสั้นๆ เขียนไว้ตรงกลางหน้ากระดาษสอดคล้องกับ กิตาบของอะฮ์มัดตุกริบ (Dawud Bin ‘Abdullah al-Fataniy, 1320) การขีดเส้นใต้คำหรือประโยคสำคัญ ผู้วิจัยยังไม่พบว่ามีคำแนะนำวิธีการดังกล่าวอยู่ใน กิตาบเล่มอื่น การทับศัพท์ภาษาอาหรับและมีอัลหะเราะกะฮฺ (สระ) ในคำภาษาอาหรับสอดคล้องกับ กิตาบ เปอนาวัรบาฮีฮะดีและการแปลความหมายใช้วิธีการแปลตัวต่อตัว ภาษาอาหรับเรียกว่า “ตฺรุมะฮฺฮ์ฟียะฮฺ”

หนังสือเปอรูญันของส่วนสุรหาญอับดุลเราะซิด อัลบันญะรียฺ นับได้ว่าเป็นหนึ่งในผลงานกิตาบยารีย์ที่มีบทบาทต่อสังคมหลายๆ ด้าน เช่นด้านวิชาการ และด้านสังคม เป็นต้น

สรุป

ส่วนสุรหาญอับดุลเราะซิด อัลบันญะรียฺ มีภูมิลาเนาอยู่ที่ อุมุนตัย กะลีมันตันเสอลาตัน ประเทศอินโดนีเซีย ท่านเป็นบุคคลที่มีบทบาททางสังคมในด้านการศึกษา และเผยแผ่อิสลาม ศึกษาหาความรู้ตั้งแต่เยาว์วัยจนสำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย เป็นนักเผยแผ่อิสลามที่สังคมให้การยอมรับ มีผลงานวิชาการให้กับสังคม กิตาบเปอรูญันสืบบะฮ์ยัง คือผลงานวิชาการของท่านที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศอินโดนีเซีย และต่างประเทศ เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย และไทย เนื่องจากเป็นกิตาบที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมอาเซียนทั้งด้านภาษา และระเบียบพินัยของอุละมาอ์ในโลกมลายู

บรรณานุกรม

- ‘Abd al-Qadir al-Mandiliy, n.d. **Panawar Bagi Hati**. al-Fatani: al-Matba‘ah bin Halabiy.
- ‘Abd al-Rasyid al-Banjariy, N.d. **Kitab Perukunan Sembahyang**. Malaysia Pulaw Pinang: Maktabah Wa Matb‘ah Dar al-Ma‘arif.
- Abu Hamid Muhammad Bin Muhammad al-Ghazaliy. n.d. **Ihya ‘Ulum al-Din**. Bairut : Dar al-Ma‘rifah.
- Abu Qasim al-Tabaraniy. n.d. **al-Mujam al-Kabir**. al-Qahirah: Maktabah ibn Taimiyah.
- Abu Shuja‘. n.d. **Matn Abi Shuja‘ al-Musamma al-Qayah wa al-Taqrib**. S.l. : ‘Alim al-Kutub.
- Dawud Bin ‘Abdullah al-Fataniy. 1320. **Ghayah al-Taghrib**. al-Matba‘ah al-Mairiyah.
- Ibn Majah, Abu ‘Abdullah, Muhammad bin yazid. n.d. **Sunan Ibn Majah**. al-‘Arabiyyah: Dar Ihya al-Kutub al-‘Arabiyyah.
- Muhammad Arsyad bin Abdullah al-Banjariy. n.d. **Sabil al-Muhtadi**. S.l : S.n.
- Muhammad Bin Isma‘il al-Fataniy. 1351. **Kifayah al-Muhtadi**. Al-Fataniy: Maktabah Wa Matba‘ah Muhammad al-Nahdi.
- Muslim bin al-hijaj. N.d. **Sahih Muslim**. al-Qahirah: Maktabah al-Thaqafat al-Diniyah.
- al-Nawawiy. n.d. **al-Majmu‘**. S.l.: Dar al-fikr.
- al-Shafi‘i. 1990. **al-um**. Bairut : dar al-Ma‘arif.
- al-Shiraziyy, n.d. **al-Muhadhdhab fi Fiqh al-Imam al-Shafi‘iy**. S.l.: Dar al-Kutub al-Ilmiyah.
- Zain al-Din . 1988-1408. **al-Taisir bi Sharh Al-Jami’ al-Saghir**. al-Riyad : Maktabah al-Imam al-Shafi‘i.